

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTALAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Glosszák a naggyülésről.

... Nem szeretjük, ha szemünkbe mondják az igazságot. Rosszul esik sokaknak, hogy Zichy gróf *tužókról* és *közönyösökről* beszélt az első nyilvános ülés kezdetén. Pedig igaza van. Aurea via media. Előre, de mindig számolva körülményekkel, esletoiségekkel. Harcolva, de nem úgy, hogy bajtársainkon ejtsünk sebet a nagy buzgóságban. Ez a harcmodor lehet csak a küzdő, harcos katolicismus ideálja. Ne legyen tehát érzékeny senki, sőt lássa be és vegye be az orvosságot, ha hibázott. Aki olyan magas nézőpontból tekint a küzdelmeinket, az nem kicsinyeskedésből, hanem objektív jóakarattal mondotta ezt.

Mennyire belelát Apponyi gróf a magyar értelmiség lelkébe! Nyakon csipete, nevén nevezte a gyereket. Ez az! Szellemi alárendeltséggel, túlhaladott álláspontnak tekint a már egy jogászocskák, ügyjelöltecske is a vallásos tanulmányokat, misét, gyónást, imádkozást.

Értelmiségünk azt nem ismeri, ami

ből élhetne. Annyira elkorcsosult fogalmi vannak a vallásosságról, hogy öreg asszonyokat állít a vallásosság ideáljaként szembe elé — hogy kigunyolhassa.

Üres a lelke, üres a szíve: üres az élete. Robotba írják az irodában, robotba készít végrendeleteket s a való élet nevetve, sirva, szemtelenül és megaláztatottan járkal előtte. Minden új börtöncella építése alatt százszor annyi lélekben épül — a bűn tanyája. Az Egyház alól a krisztusi alapokat szedegetik s azt kívánják, hogy konszolidálódjanak a közerkölcsök. Szelet vetnek — de vihart nem akarnak aratni. Gyöngyöket dobna a sárba és — a sarat szedik fel a gyöngyök helyett.

Ezek azok az „értelmiek“, akik atheista profeszoroktól tanulták a vallásosságot. És csakis azoktól. A mérget bevették — az ellenmérégtől irtóznak.

Nem tudom, minek üléseznek az Antialkoholista Egyesület tagjai. Hiába való. A pálinkát csak azok szájából vehetik ki, akik már megundorodtak tőle amugy is. Ehelyett írjanak a kultuszminiszternek, hogy a legközelebbi mi-

nisztertanácsban vesse fel a kabinetkérdést. Mert amikor ő elrendeli, hogy az iskolásokat évenként ki kell oktatni az alkoholi ördögi pusztításairól, ugyanakkor kollégája a pénzügyminiszter szaporít fölősszámú korcsmákat s hogy a hatás nagyobb legyen, iskolákkal szemben helyeztetni el, mint pl. Csikrákoson. A vasárnapi toroklocsolás szünete pedig kékis az éji homályban. Fürgé izraeliták még lábán learatják a gabonát, csirájában kiszedik a krumplit, hogy a föld népének legyen mit innia, ha már — nincs mit ennie . . .

Kivándorló vérünk a kéklő bércek ölen vígan füstölő, szeszfőzőgyárak kéményére vet átkozódó pillantást, de már késő. Megy. Vissza se néz a szamüzött.

Olyan politikamentes volt a naggyülésnek minden mozzanata, hogy még a munkapárti miniszterek is elmertek menni oda. S csodálatos, nem őrizték a detektívek és Geröék. Pedig jó Hornig biboros úgy rájuk piritott a „köztisztesség“ nevében, hogy már az se lett volna nagy dolog, ha megkérdezi: Gyűjtött-e a kormány abba a bizonyos pinkába néhány százezrecksét leg-

T Á R C A.

A kereszt nevében.

A piskii róm. kath. egyház által Piskin, 1913. évi november hó 15-én tartott Nagy Konstantin ünnepélyre

Irta: **Serestély Béla**

Lombhulaltó őznek
Ködös éjszakáján
Szemem elkerülte
A jótékony átom,
S álmodoztam ébren,
Csöndesen suttogva
Esti imádságom.

Reá szállt lelkemre
A fájdalom árnya?
Segítségért — Isten!
Tehozzád kiáltva,
Szent neved rebegetem
Marcangolta szívem
Reménytelen kétség;
Lelkem rémes árnyak
S vésztes, vad setétség
/ettek körül engem.

Éreztem parányát
Gyöngye kis énemnek.
Könnye hullt arcomra
Bánatos szememnek,
S mig kétségbe estem
Vad fájdalom-kigyók
Kusztak a szívemre,
S nagy, fullánkös nyelv
Öltötték sziszegve,
S úgy marták a testem.

Lám imádságomnak
Nem volt foganatja.
Uram! ki sebeit
Néked megmutatja
Mért nem téríted meg?
Megtorpant a lelkem,
Dacos lett az elmém,
S ezen a ködös, bus
Novemberi estén
Éretneke lettem
A saját hitemnek.

Istent megtagadtam! . . .

Bűnös gondolatban
Ellene vétettem.

Mért nem segít rajtam,
Ki annyit szenvedtem?
Kit oly sok csapás ért?
Mért, hogy szemem könnye
Soha nem apad ki,
Mért kell annyi gyásznak
Lelkemre szakadni,
S sirni — sokszor másért?

És im egy titkos kéz
Mozdult meg az éjben,
Mikor szemeim már
Lezáródtak épen,
S lelkem hunyni kezdett!
És e láthatatlan
Kéz szobám falára
Rajzolt egy keresztet.

Szemeimmel láttam . . .
Vagy álmodtam talán?
De ott tüdőklött az
Szobámnak a falán,
Mint Nagy Konstantinnak
Ezerhatszáz évvel
Ezelőtt az égen.
S egy titkos hang szólott:
Légy hü az Istenhez,

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák,
zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

alább arra az esetre, ha éhen akar halni a föld népe s nem lesz többé plebs miserrima. Mit nemzeti munkával (értsd: pálinka és csendőrkordon) lehessen hajtani a szavazó urna elé?

Mert bizony a föld népe is sztrájkra készül. A legborzalmasabbra: éhen akar halni kénytelenségből. Oh, nem úgy, mint Paukburné asszony. Ő megtehetné, de neki nem engedik. Inkább szabadlábra helyezik, hogy kellemtelenedjék a minisztereknek.

Ebből ki lehet számítani, hogy Anglia sokkal messzebb van Magyarországtól, mint ahogy az iskolában tanultuk.

Prohászka beszéde az emberi lángelme tudományának quintessenciája. A beteg lelkű, beteg szívű emberek sznatoriuma. Kár, hogy „non omnes capiunt verbum istud.” Soha természetfölötti igazság emberi ajkon olyan közel nem járt az emberi elméhez, mint az ő ajkain most. Meddő kritikusaiknak is jól megfelelt vele. „Qui potest capere, capiat.” Aki szerelmes akar lenni az Egyházba, olvassa addig, míg papírja szétmállik a kezében. És a pap, ki maga eszével nem bír meggyőzni hitetleneket, adja oda ezt a beszédet.

Na, és végül egy nagygyűlés, amelynek *ott volt* a feje. Látszott is. Csernoch zseniális kormányzó keze lebegett a nagygyűlés fölött. Utolsó pillantása is elárulta, hogy nagy tervekkel ül az esztergomi széken, amikor a magyar alap- és középosztály, a katolikus derékhad felé irányította figyelmüket.

A haditerv kifogástalan. *De semmit se ér, ha nem dolgoznak rajta.* Kivétel, elszánt, okos harc és munkás ke-

zek, szívek kellene ide. Hát az is van, hála Istennek. Az ország szívének dobbanásait megértjük s azon fáradozunk, hogy vágyai teljesedjenek. **Még akkor is, ha tovább éhezhetnek. Bélaffy.**

A státusgyűlésről.

Szokatlan nagyszámmal gyűltek össze f. hó 20-án Kolozsvárt az erdélyi kath. karok és rendek, hogy iskoláik, templomaik, plebániáik ügyeit és azok vagyoni helyzetét megtárgyalják és a szükséges intézkedéseket megtegyék.

A gyűlést szentmise előzte meg, melyet püspök urunk végzett a kolozsvári papság segédlete mellett.

Szentmise után az illusztris gyűlekezet felvonult a kath. főgimnázium nagytermébe, hol a Státus világi elnöke üdvözölte a megjelenteket és javasolta, hogy a püspök ur meghívására küldessék ki egy öttagu bizottság. Az indítványt helyeslően fogadta el a státusgyűlés és zugó éljenzéssel üdvözölte az érkező főpásztort, ki római utjából visszatérve friss erőben jelent meg szeretett hívei között.

Szép és tartalmas megnyitójában visszapiantást vetett az elmúlt évek fontos eseményekben és súlyos elemi csapásokban gazdag lefolyására. Ezek az elemi csapások nagy fájdalomt okoztak lelkének, de legjobban fájt mégis az a tervszerű hadjárat, mely az egyes sajtóorganumokban megindult a magyar püspöki kar tekintélyének aláadására. Alig mult el nap, hogy a napi sajtó egyik vagy másik püspököt meg ne támadta volna, ne rágalmazta volna. Azt híresztelték, hogy a püspökök között visszavonás versengés van. Ő maga ismeri a püspöki kar minden egyes tagját, ő tudja, hogy a püspöki karban csak egyféle versengés van, hogy ki tehet többet egyháznak és hazájának javára. Kérte, hogy őt soha se sajnálják, mivel ő nem sajnálatraméltó.

Lelkiismerete tiszta, nyugodt és ezt magával akarja vinni a sirba.

Politikai hitvallásáról is kíván nyilatkozni. Az országgyűlési néppártnak volt kezdetül fogva híve, de soha senki sem panaszkodhatik ellene, hogy ebbeli meggyőződését vele szemben érezte. Papiami polgárjogait tekintetbe vettem, őket csak példánnyal befolyásoltam, mert mindig azt tartottam szem előtt *salus animarum suprema lex esto.* A lelki pástornak nem szabad pártoskodni.

Szól még arról, hogy Ő Felségét a koronás királyt is szóba hozza a sajtó és beszélgetéseket közöl, melyek közötté és Őfelsége között folytak le. Kijelenti, hogy Ő Felségénél hét év óta nem volt, amiről pedig vele beszélt, arról a külvilág tudomást soha sem szerzett.

Az egyházmegyei zsinatról szólva örömeinek ad kifejezést, hogy épen a mi egyházmegyénkén az érdem, hogy az egyháznak ezt az igazán kipróbált intézkedéseit megvalósította.

Római utjáról örömmel hozza a státusgyűlés tudomására, hogy a szentatyát megnyugtatta, hogy az autonomia nem veszedelmes az egyházra nézve, hogy a világi hívek közreműködése csak hasznos lehet. A világi hívek minden jó törekvésben ott állottak a püspök mellett megértő, becsületes munkájukkal. Szentséges Atyánk jó néven vette az egyházmegye állapotáról szóló jelentést és reméljük, hogy a magyarországi autonomia sokáig vajudó kérdése szerencsés megoldást fog nyerni.

Végül kegyelettel emlékezik meg a státusgyűlés elhunyt tagjairól Bánffy Gergegyről és Bochor Mihály kuriai bíróról, kiknek emlékét jegyzőkönyvben is megörökíti.

Köszöni, hogy olyan nagy számban megjelentek, köszöni a világi elnököknek is a megjelenését és a gyűlést a világi elnök nevében is megnyitja.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után alelnök indítványozta, hogy a státusgyűlés sürgőnyileg üdvözölje a Szent Atyát. Az indítványt egyhangulag elfogadja a gyűlés és Fejér Gerő referens felolvassa az elküldendő sürgöny szövegét. Ezután az igazgatónács jelentésének tárgyalása következett. A bizottságok javaslatait igen magas színvonalon álló és tartalmas hozzászólások kísérték. Szívélyesen üdvözölte a közgyűlés Farkas Lajost is, ki az igazgatónácsnak már 40 év óta tagja. Farkas Lajos szeretettel és hálával mondott köszönetet. A kepe megváltásról szóló jelentési ponthoz igen kitűnő beszédet fűzött Györfly Gyula, országgyűlési képviselő. A székelység segített felszabadítani testvéreit s rabságba verte önmagát. Ennek a rabságnak egyik súlyos bilincse a kepe, melynek megváltására ő is fizeti az országos adót és emellett külön kell fizetnie még a kepét is. Bíró Balázs dr., Sándor Gyula, Emberi Árpád, Fejér Gerő beszédei a parlamentarizmus fénykorában is feltűnést keltettek volna. Féltettökör a tárgyalást meg-

Imádkozz s győzni fogsz
A kereszt jelében!

Főlpirkadt a hajnal,
S mikor felébredtem,
Üde volt a testem,
Tiszta volt a lelkem.
A földre borultam,
Keresztet vetettem,
A Szent Kereszt ime
Meggyógyított engem.
Nem zugalódom már
Sorsom ellen többé,
Istené a lelkem
Örökkön-örökké.

Megtanultam tűrni,
Remélni, szeretni,
Méltatlan megbántást
El tudok feledni.
Tisztán száll ég felé
Az én imádságom,

Nálam boldogabb nincs
Senki e világon.
Ő tiszteljétek hát
Azt a szent keresztet,
Melynek diadalát
Ünnepeljük épen.
Ez nyitotta meg az
Igaz Isten utját
Konstantin szívében.

Ez térítse vissza
Lelketeket, ha az
Istent elfeledte;
E szent jelvény öntsön
Vigaszt, bátorságot
Csüggedt lelketekbe,
S nem sujt a gyász többé,
Aki benne bizik,
Vele lesz az Isten
Áldása örökké! . . .

DR. DARAMUS KORNÉL

RENDEL: DÉLUTÁN 2-5-IG.

FOGÁSZATI MŰTERME

GIZELLA-UDVAR, I. EMELET.

GYULAFEHÉRVÁR.

szakitották. Közös ebéd után, mely a központi vendéglőben folyt le, a választások következtek. Az igazgatótanácsosok megválasztása külön bizottság előtt történt. 4 órakor folytatták a jelentés többi pontjainak tárgyalását. miről jövő számunkban fogunk beszámolni.

Prohászka püspök beszéde.

„Azzal vádolják az egyházat, — ugymond — hogy a multban él, a jelen ellen- szenvvel nézi s hogy nincs érzéke a jelen feladatai iránt. Erről is sine-fine lehet disputálni; de a legjobb cáfolat itt is az új világ igényein és problémáin dolgozó tett. Mi a jelenben akarunk élni; a régi igazsággal hitünkben, de az új idők megérzésével szívünkben. Az evangélium is azt akarja, hogy az igazság régi legyen, de az ember szive-lleke és érzése új és friss legyen. Hogy a jelenben élünk, ugy előre s nemcsak hátra nézünk. Nem akarunk Dante egyik poklának lakóihoz hasonlítani, kiknek hátra volt fordítva az arcuk s nem oda néztek, ahová mentek s másfelé volt orientálva a figyelmük, mint ahová vezetett az utjuk. A világ útja előre vezet. Pokoli lény az, mely másfelé húz, mint amerre az Isten utjai visznek. Dolgunk pedig a jelenben elég lesz. Hiszen az evangélium elveit nem lehet teljes érvényesülésükben beállítani, hanem csak történelmi, tehát ideiglenes megvalósulásban s dolgozunk kell azon, hogy azoknak jobb és teljesebb érvényesülést adjunk. Igy pl. a politikai egyenlőség, a nemzetállam s a demokrácia kiépítése, a kereszténység Istengyermeki s testvériségi eszményével rokon, — része az evangéliumi ideálnak s épp azért mi nemcsak nem nézhetjük rossz szemmel térfoglalását, hanem ellenkezőleg dolgoznunk kell rajta. — Ugyancsak a vágy, hogy békét teremtsünk a földön s hogy száműzzük a háboru borzalmait, régi karácsonyi, keresztény vágy s épp azért dacára lovagi, kereszteshadi tradícióinknak, török-tatárverő harcok emlékeinek, nemcsak nem szegülhetünk ellene a pacifizmus törekvéseinek, hanem elő kell mozdítanunk e mozgalmat s általánossá a katolikusá tennünk azt. Itt van aztán a nőkérdés s a társadalmi s kulturális problémák egész erdeje! Ez erdőben nemcsak sétálni s énekelni s bugni, hanem fát is kell vágni. Csak a nőkérdésre reflektálók! Mennyire emelte fel a kereszténység a nőt s kultusszá fokozta a szűkek tisztaságát s az anyaság méltóságát; de azért még nem készültünk el a nő jogi, társadalmi, gazdasági helyzetének kialakításával s a keresztény civilizációnak e kérdések körül még sok dolga akad majd.

Ha ilyen szellemben s ily gyakorlati irányban dolgozunk, akkor követjük az evangélium szavát, mely szintén tettekre buzdít, világoskodó tettekre: „Ugy világosítsa a ti igazságotok, hogy lássák az emberek a ti cselekedeteiteket“; akkor szolgáljuk majd a lelkek üdvét s megtapasztaltatjuk a világgal, hogy az egyház „est une société en marche“, hogy nem merevült meg, nem kövesült meg, hanem mindig utban van, utban a jobb, a neme- sebb állapotok, utban az emberiség boldogítása felé. Az ilyen egyházra szükség van; épp a haladó s fejlődő világnak van reá szüksége. S az ilyen egyházat min-

denkinek lelkesen kell szeretnie, benne dolgoznia s érte küzdenie! S ha egyszer napszámunk véget ér s kezünkben kiesik a fegyver és a zászló, akkor majd mi is kívánjuk, hogy sirkövünkre írják: „Oh, anyám, katolikus anyaszentegyház, felejtsem el magamat, ha téged elfelejték“; s ez az irat nem sirirat, hanem az emberiséget szerető s az emberiség javára dolgozó lelkek programja lesz. Imádság és program; új érület, mely legyőz vádat, gyanut, ellenszenvet s bizonyítja tettekkkel a világnak, hogy jót akar neki!“

„Attila sirja.“

(Földes Zoltán urnak)

A Közművelődés 44. számában Földes Zoltánnak a fenti címmel megjelent dolgozata, tévedései miatt helyreigazításra szorult.

Ugy látszik alaposan téves értesülés alapján írta Földes ur a különben költői kilengésű cikkét, s ez akarta, hogy „társaságot vegyít“ a nép közé, a székegy rovájségek tanulmányozására pedig a fészta történeti igazság az, hogy a gyermek- és ifjúkorban csak egyedül magam tanulmányoztam a tulajdonjegyekül használt rovájségeket. S így tulajdonképpen folytattam dr. Sebestyén Gyula fővárosi nemzeti muzeumi igazgatórnak évekkal ezelőtt megkezdett ezirányú tanulmányát. Hogy a Sebestyén tanulmányának eredményéhez ujat sikerült hozzáadnom, köszönhetem elsősorban Gyergyószárhegy nemes községelöljáróságának, mely a helyszínén található jegyeket rendelkezésemre bocsátotta, nemkülönben ditrói és gyergyóalfalvi székegy testvéreimnek, akik kérdéseimre készséggel adtak felvilágosítást.

Ha tévedett Földes ur ebben a kérdésben, természetes, hogy nem szólatathatta meg az igazságot a „szernésés felfedezés“ kérdésében sem, mennyiben Ditró község lakossága ösidőktől fogva emlegette és emlegeti manapság is a tászoktetői és másol is előforduló írásos köveket, melyeket már régebben szerzett tájékozódás után a nyár folyamán kezdtem tanulmányozni. Amiről a Közművelődés f. évi augusztus 2-iki 31. száma és a többi vidéki, valamint fővárosi lapok is annak idején tárgyilagosan megemlékeztek.

Egy másik tévedése Földes urnak az, hogy igen elkésett a hiráddal, mennyiben cikkében még mindig csak várja a Nemzeti Múzeum kiküldöttjeit a tászoktetői emlékek történeti becese szakszerű elbírálására, holott ez éppen kerek három hónappal ezelőtt megtörtént. Ditró nemes község anyagi támogatása mellett.

Erről tanuskodik a Ditróban megjelenő „Gyergyói Hírlap“-nak (melynek éppen Földes ur egyik szorgalmas munkatársa) f. évi augusztus 10-iki következő hiráda:

Dr. Kovács István a kolozsvári erdélyi nemzeti muzeum kiküldöttje és Kémenes Antal főgimnáziumi tanár a helyszínén három napon át fáradhatatlanul tanulmányozta a köveken található feliratokat, s vagy 10 darab különböző fényképfelvételt is készítettek.“

Szentgotthárd, 1913. XI. 3.

Kémenes Antal.

A katolikus nagygyűlés és a Pázmány-szobor.

A XII. országos katolikus nagygyűlésen Zsembery István dr. az Országos Katolikus Szövetség ügyvezető alelnöke határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint:

A XII. Országos Katolikus Nagygyűlés hön óhajtja, hogy a 15 évvel ezelőtt kelt királyi elhatározásnak, melylyel Ő Felsége a magyar nemzet számára a székesfővárosban felállítandó 10 szobrot ajándékozott, Pázmány Péter szobrának felállításával, végleg érvény szerzettessék és egyuttal kimondja, hogy ezt a határozatot legalázatosabb felterjesztésben Ő Felsége legmagasabb tudomására hozza.

E javaslatot a szakosztály letárgyalta változatlanul a zárt ülés elé terjesztette, melynek egyhangu határozata az utolsó nyilvános ülésen kihirdettetett.

Az Országos Katolikus Szövetség e határozat végrehajtásaként azonnal a nagygyűlés eloszlása után a királyhoz a következő feliratot intézte:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk, Királyunk!

Az 1898. esztendő Magyarország életében olyan esemény emlékével élkelődik be, mely a legújabb kor történetének egyik jelentős lapját foglalja el. Egy legkegyelmesebb királyi elhatározás nyomán örömtűzek gyultak ki szerte a hazában, hirdelve Császári és Királyi Felséged atyai szeretetének újabb megnyilvánulását, melylyel történelmünk kimagasló alakjainak megörökítésére a székesfővárosnak tíz szobrot ajándékozni méltóztatott.

Ezek között volt annak a nagy főpapnak neve, aki a 17. század küzdelmes idején a halhatatlanság örök életét szerelte meg a magyar embert jellemző tulajdonságok legnemesebb példájával. Annak a vakítottan ragyogó nagy elmének egész fényességére fellobbant újra, mert a magyar nemzet hűségének jutalmazásánál a királyi kegy életre keltette azt.

A lefolyt tizenöt esztendő alatt Felséged nagy szívének dobbanását a szobrászművészet valóra váltotta és aránylag rövid idő alatt ércbe öntve, vagy kőbe faragva kilenc új szobor ékesítette székesfővárosunk tereit. Már évek multak el azóta, hogy a 9-ik megtalálta helyét és hosszu szünet állott be, mely alatt napról-napra vártuk annak a férfiúnak szobormását, akinek nagy tulajdonságai nem állottak a többinél egy hajszállal sem hátrább.

Már régen elkészült Pázmány Péter márványszobra, már régen megjelölték a helyet, ahol annak ékeskednie kell, de mindeddig hiába vártuk, hogy azt végre elfoglalhassa. Mélységes érzésünk harmóniáját már már megbontani képes az a halogatás, mely mindig továbbtolja azt az örömmépet, hogy a legelső elhatározás teljes végrehajtásával annak minden szépségében gyönyörködhessünk.

A magyar katolikusok most gyűltek össze a XII. Országos Katolikus Nagygyűlésükre és ismét fájdalommal tapasztalták, hogy nem tehetik le koszorújukat a legnagyobb magyar főpap emlékének lábaihoz. Az ebből eredő nyomasztó érzés

váltotta ki azt a határozatot, melylyel hön óhajtja, hogy az 1898-ban elhangzott királyi elhatározásnak, Pázmány Péter szobrának felállításával teljes érvény szerzettség és hogy ezt a határozatát legalázatosabb felterjesztésben Császári és Apostoli Királyi Felség Legmagasabb tudomására hozni bátorodik.

Nem vádol ez a határozat senkit, nem volt annak előterjesztésében semmi hátsó gondolat, hanem egyedül csak azt a kérelmet akarta a nagygyűlés kifejezni, hogy — ha lehetnek Felséged akarata végrehajtásának akadályai — azoknak elhárítását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatassék.

Ezt a kérelmet legalázatosabban tolmácsolva, vagyok legmélyebb hódolattal

Budapestben, 1913. november 11.

Császári és Királyi Felséged

hűséges alattvalója
Zichy János elnök.

Tusnádfürdő részvénytársaságga akar alakulni.

A magyar társadalomnak és benne elsősorban a köztisztviselők és magántisztviselők nagy osztályának, szóval a magyar értelmiség gerincének régi és jogos panasza van a magyar fürdők ellen. A modern berendezés teljes hiánya, a közönség kényelmének és nyugalmanak semmibe vétele, legfőképpen pedig a mindenütt grassáló és a szerény tisztviselő erszényének teljesítő képességét messze felülmúló drágaság sok derék magyar családot arra kényszerít, hogy épen a pihenés és szórakozás néhány hetére elszakadjon a maga természetes környezetétől s itthagya édes hazáját, a külföldre menjen a szó teljes értelmében — üdülni!

Sehol sincs azonban megírva, hogy a magyar közönségnek s különösen a magyar tisztviselőknek e tarthatatlan állapotokat a világ végéig tétlen sopánkodással kelljen eltűrniök. Tömörülés és önségités! jelszó alatt, ha azt megfelelő cselekvés is követi, a viszonyok mintegy varázsütésre megváltozhatnak.

Jelen felhívásunkkal módot és alkalmat kívánunk nyújtani a kellemes és egészséges nyári üdülés után vágyódó magyar közönségnek, hogy tömörülésével és összetartásával Magyarország egyik legszebb pontját a maga részére egyszer s mindenkorra meghódíthassa és teljesen a maga igényei és izlése szerint berendezhesse.

Lent „Erdélyországban“, a sok dicső viaskodást látott magyar romániai határon, a természet pazar és érintetlen szépségében, öserdőkötől koszoruzva fekszik Tusnádfürdő. Közvetlen vasuti összeköttetése mellett a fővárosból és az ország minden részéből legkönnyebben elérhető, még is elég messze esik a forgalom nagy úrszágutjától, úgy hogy városok zajja, ragy füstje az ottani üdülést egyáltalán nem ronthatja és nem feszélyezteteti. A cörnyékről könnyen és olcsón élmezhet. Tiszta pormentes levegő. Kitűnő életréti és gyógyvizek, szénsavas fürdők, ideggyógyintézet, naphosszat eltartó sodás szépségű erdei és sétatutak, oszobó csörgedező hegyi patakok a városi éle-

ten s főleg a hivatali szobákban, vagy gyári műhelyekben elnyújt idegzetekre leirhatatlanul jótékony, regeneráló hatást gyakorolnak. A nagykiterjedésű erdőregetegek osztatlan és végtelen koszoruja megvédi a vidéket a nyaralás retteget elensége, az időjárás végletei ellen.

Környékén ugyszólván egymás szomszédságában sorakoznak a történelmi nevezetességű, néprajzi érdekű, romantikus kiránduló helyek, úgy hogy a benyomásokra szomjas kultivált városi lélek itt teljes móhóságában rávetethi magát a természeti, történelmi és néprajzi érdekességekre.

Egész bizonyos, hogy a válalkozó nagytőke előbb-utóbb okvetlenül felfogná fedezni és elfogná hódítani a százados híri üdülni helyet, hacsak a magyar közönségnek a mai fürdőviszonyokra joggal zúgolódó elemei meg nem ragadják az alkalmat és meg nem szerzik ezt a területet, mely a rendelkezésre álló természeti előnyök mellett előreláthatólag Magyarország egyik legkeresettebb és leglátogatottabb világfürdőjévé fog kifejlődni.

Miután a széles körök hozzáférhetőse és egyebek szempontjából is legalkalmasabb formának az kínálkozik, Tusnádfürdő megvásárlására részvénytársaságot óhajunk alakítani. E terület megszerzésére, jogok, épületek megváltására, modern nagy pensió és szálloda építésére körülbelül másfél millió korona tőkére van szükség, amely tőkét egyenkint 200 koronára szabott részvények formájában akarjuk összehozni. E részvények jegyzésére a magyar közönséget és főleg a magyar tisztviselők osztályát é felhívásunk nyomán ezennel tisztelettel felkérjük

A tőkének jóvedelem szerinti kamatoztatása mellett a részvénytulajdonosok és családjuknak jelentékeny kedvezményeket is nyújtunk, amelyeket részletezve az alábbi prospektushban foglaltunk össze. Miután pedig reményünk szerint Tusnádfürdő jövőendő látogatói tulnyomó részt t. részvényeseink sorából fognak kikerülni, a részvények jegyzése által az üdülni közönség a fürdő kezelésére és vezetésére is állandóan befolyást biztosít magának.

Hazaifias tisztelettel kérjük eszménkek minden hívtét, hogy sorakozzék mellénk és példájával másokat is buzdítson, mert ezen részvénytársaság megalapítása nemcsak a magyar tisztviselői karra áldásos, hanem a léttel súlyos harcot vívó közelfekvő székely községek anyagi helyzetét is igen jótékonyan befolyásolja.

Tusnádfürdő nyugalmazott tisztviselők, u. m.: katonai-, posta-, vasuti tiszték, papok, tanárok stb. részére is legkedvezőbb hely, öt város központján. A részvénytársaság élén Csikvármegye vezetősége, mint az eredeti 4 tulajdonos községben szintén a fürdő tulajdonosa áll.

Tusnádfürdő vasuti állomás a brassó—gyimes—gyergyói vonalon. Az állomás a fürdőtelepen van. Budapestről Gyimesig és vissza, Arad—Tövis—Brassón át; valamint Nagyvárad—Kolozsvár—Marosvásárhely—Madéfalván át a gyorsvonaloknál közvetlen kocsik. Vonatközlekedés mindkét irányban naponta négyszer.

Tervezet:

1. A részvényalaptőkéből következő

terhek fedezendő: 300 ezer kor. a fürdő területének (216 hold) örök ára. Fenálló adósság törlesztésére 400 ezer korona, melynek ellenértéke gyanánt az összes középületek, u. m. az óriási Gyógycsarnok; 2 fürdőcsarnoképület; cukrászda; forráskioszkok, kertészlak, zenészek lakása, mészárszék stb. stb. teljes felszerelésekkel együtt a Részvénytársaság tulajdonába mennek át.

100 ezer korona a fürdőkiegészítésére és fejlődésére szükséges fenylvessel teljesen benőtt, cirka 100 hold területnek megvételére.

300 ezer korona modern Penzió és 300 ezer korona elsőrendű 100 szobás teljes komforttal ellátott szálló építésére; végre 100 ezer korona villanyvilágításra, csatornázás és vízvezetékre.

2. Tehát a Részvénytársaság tárgya és célja e fürdő fellendítése és közkinccsége tétele.

3. A Részvénytársaság tartama 30 év.

4. Egyelőre 6000 dr. á 200 koronás részvényt bocsátunk ki; melyek után osztalék jóvedelem szerint.

Kedvezmények:

a) 1 darab részvény aláírójának zene, gyógydíjnal és fürdőknél 25 százalék engedmény;

b) 5 darab részvény jegyzőjének, illetve családjá 2 tagjának előbbieken 50 százalék.

c) 10 darab részvény aláírójának, illetve családjá 4 tagjának 50 százalék.

d) 20 darab részvény aláírója és családjá tagjai gyógy- és zenedij mentesek ingyen fürdővel.

e) 100 darab r. aláírója alapítótag és családjával a d) pontban foglaltakon kívül az alapszabályokban foglalandó összes kedvezményekben részesül. A tervezetet aláírt alapító tagok, tetszés szerinti részvényjegyzésre jogosultak.

Méltánylást érdemlő esetekben az igazgatóság a fürdés és ellátás költségeinek utólagos részletekben való törlesztését fogja engedélyezni olyan tisztviselőknek kiket orvosi rendelés a fürdő sürgős igénybevételére utasít.

A fürdőből jelenlegi berendezése mellett is tervezetünk szerinti befektetések után másfélszáz ezer korona évi hozadék remélhető; mi az alaptőke normális kamatoztatása felől bárkit megnyugtathat.

Tudatában vagyunk a nyomasztó pénzvizonyoknak mégis a Részvénytársaság megalakítását el nem odázhatjuk ki lévén téve annak, hogy enélkül a fürdő idegen kézbe kerülhet.

5. A részvények aláírói aláírásakor az aláírt összeg 10 sz. fizetik postatakarékpénztári cheklapon. A hátralékos összeg aránylagos befizetéséről később fogunk határozni, számbavéve minden körülményt és a pénzügyi helyzetet is.

6. Alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy az első igazgatóságot és tisztviselőket 3 évi időtartamra kinevezhessék. Valamint azt is, hogy egyes részvényeket el ne fogadjanak.

7. A részvény jegyzésének zárideje 1914. február 1.

Egyebekben a kereskedelmi törvény szabályai irányadók.

Az alakulandó részvénytársaság alapító tagjai: Balogh S. k., „Hangya“ a ma-

gyar. gazd. szö. fogy. és ért. szö. vezérigazgatója Budapest. Sántha Jeromos s. k., miniszteri tanácsos, Budapest. Horváth s. k., „Hlangya” a magyar gazd. szö. fogy. és ért. szö. igazgatója, Budapest. Dr. Ujfalusi Jenő s. k., polgármester, Csikszereda. Merza János s. k., állomásfőnök, főellenőr, Csikszereda. Kovács János s. k., rendőrkapitány, Csikszereda. Gaal Elek s. k., ny. plebános, Tusnádfürdő, szervezéssel 1912. szept. 8-iki közgyűlés által megbízott. Incze Lajos s. k., kir. postamester, Tusnádfürdő, szervezéssel 1912. szept. 8-iki közgyűlés által megbízott. Incze Domokos s. k., országgyűlési képviselő. Merza Rezső s. k., nagykereskedő, Csikszereda. Kassay Lajos s. k., a csikszeredai főgimnázium igazgatója, Dr. Gál József s. k., ügyvéd, Csikszereda. Sovánka István s. k., gyárigazgató, Bükcsád. Császár István s. k., gyárigazgató, Bükcsád. Márton Bálint s. k., áll. el. isk. igazgató, Tusnádfürdő. Gál Ferenc s. k., sörgyáros, Csikszereda, Bartha György s. k., birtokos, Tusnádfürdő. Bolyay Gáspár s. k., (Székelyudvarhely) Bothlenfalva. Szemerjai István s. k., Háromhuszár-szálloda tulajdonosa, Tusnádfürdő. Dr. Tauber József s. k., ügyvéd, Csikszereda.

Az alapítandó Tusnádfürdő részvénytársaságról bővebb felvilágosítást nyújt Budapesten a posta és táviráda igazgatóságánál Sándor Jakab ptf. tiszt; Tusnádfürdőn Incze Lajos kir. postamester és Gaal Elek ny. plebános.

H I R E K.

A főpásztor hazaérkezése. Nov 21-én délelőtt féltizkor ismét megszólalt a székesegyház nagyharangja, hangja kedves, öröme hívott fel, imádságra hangolt. Nem egy lélek rebegett imát. Hála Istennek csak hogy szerencsésen hazajött nagy kerülő utakkal és munkába töltött napok után Rómából a főpásztor. Szeptember 10-én, jó egészségben érkezett meg székelyvárosába.

Személyi hír. Herceg Hohenlohe E. Károly szombati főesperes egy napig püspök urunk vendége volt.

Ortáregyletünk, mint már jeleztük, december hó 14-én Konstantin ünnepélyvel kapcsolatban tartja évi közgyűlését. Az ünnepélyt a zárda nagytermében tartják délután 4 órakor. A diszbeszédet Balázs Ferenc kanonok-plebános tartja.

Oltárkép ajándékban. Egyik buzgó egyleti tag egy szép Mária képet festett. Odaajándékozta valamelyik szegény templomnak. Jelentkezni lehet a szerkesztőségben.

Szentséges Atyánk 10 éves pápa. Rómából jelentik: hogy a sixtusi kápolnában 16-án délelőtt a szentatya jelenlétében Merry del Val biboros-államtitkár a pápa trónralépésének tíz éves évfordulója alkalmából nagymisét celebrált, melyen számos biboros, a vatikáni diplomáciai kar, a pápa nővérei, valamint nagyszámú előkelő közönség vett részt. Az istentisztelet után a pápa apostoli áldását adta a jelenlevőkre.

Szent Erzsébet napján e hó 19-én Erzsébet királyné asszonyunk emlékére a székesegyházban Zomora praelatus mondott ünnepélyes nagymisét, melyen részt-

vettek a katonai és polgári hatóságok és az összes intézetek növendékei.

Meghalt „Óriás bácsi.” E héten ért minket az a szomorú hír, hogy a derék Óriás György, aki sokáig volt a fehérvári vár közismert és közkedvelt lakója, kínos szenvedések után jobb hazába költözött. Mikor Gyulafehérvárról végleg eltávozott, sokáig éreztük, hogy nagyon hiányzik valaki közülünk, mert nincs már közöttünk a jó Óriás bácsi; s most hogy elhalálzásának híret vettük, önkéntelenül is arra gondoltunk, hogy a menyország ismét gazdagodott ugyan, de egyidejűleg egy ritka puritán jellemmel, egy bámulatosan jótékony lélekkel lett szegényebb a föld. Annak idején mindnyájan épültünk azon, mily oadaadó szeretettel nevelte az ő kis Nándorkáját, aki most (azóta dr. Óriás Nándor lett belőle) könnyező szemekkel szemléli a kedves halott kihült testét, zárt szemeit, néma ajkait... Enyhítse igaz részvétünk az ő gyermeki fájdalmát.

Megyebizottsági tagválasztás volt e hó 18-án dr. Koródy Péter elnökle mellett. 1914—1919. év végéig. 1. Eördögh Virgil 307. 2. Dr. Csubry Bonifác 308. 3. Dániel Imre 307. 4. Roska József. 5. Dr. Deutsch Mór 300. 6. Ruzsán Florián 300. 7. Dr. Hartenbaum Simon 304. 8. Fábíán Gyula 294. 9. Tekulesz János 301. 10. Deutsch Manó 302. 11. Ujházy Béla 301. 12. Zomora Dániel 307. 1914—1919 végéig 1. Dr. Cserni Béla 299. 2. Dr. László Jenő 307. 3. Rass Károly 216 szavazat révén.

A Kolozsvári Szent Imre Egyesület Szent Imre ünnepélye. A Kolozsvári Szent Imre Egyesület f. hó 19-én délután fél 6 órakor az Egyetem Aulájában ünnepélyt rendezett, melyen a megnyitó beszédet dr. Erdélyi László egyetemi tanár, az ünnepi beszédet pedig dr. Menyhárt Gáspár egyetemi tanár mondta.

A nagygyűlésen megjelentek közül következőkről szereztünk tudomást: Herceg Hohenlohe Egon Károly, dr. Koródy Péter kanonok, Máté István főesperes, Ágota Endre, Botár Gáspár, Butyka Sándor, Balázs András dr., Hadnagy János, Lőrinc Sándor, Orbán János, Pap Tamás, Wéger Lajos, dr. Balási Imre, dr. Csubry Bonifác, dr. Csubry Bonifácné, özv. Gonda Jenőné, Fekete János, Stenczel Lajos.

Eucharisztikus gyűlés. A kézdiorbai esperesi kerület papsága folyó hó 13-án, csütörtökön tartotta meg e hónapi összejövetelét Kézdivásárhelyen a minoriták zárójában. A lelkészek, tanárok és szerzetesek nagyszámú gyűlése előtt elnöklő Oláh Dániel főesperes tartotta meg rövid, de tartalmas, gondolatokban gazdag konferencia beszédét, mely élénk megbeszélés tárgyát képezte. Különböző rendkívül üdvös indítványához egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a kerület papsága, mely szerint ezután minden hó első csütörtökén délután 2 órától kezdődőleg megtartja havi eucharisztikus gyűlését, melynek programját, mint most is, rövid konferencia beszéd, lelkipásztori és hitoktatói kérdések, nehézségek megbeszélése, szentségimádás és szentgyónás végzőse lesz.

A státusgyűlésre városunkból elutaztak: Tamási Áron nagyprépost, Zomora Dániel, Kovács Lajos praelatus-kanonok,

dr. Koródy Péter, Balázs Ferenc kanonok, Zlamál Ágost tanár, dr. Cserni Béla., dr. Balás Endre, dr. Péter Antal, dr. Szentiványi Róbert, dr. Vécsey Aurél, dr. Csáki Benjamin. A státusgyűlés további lefolyásáról jövő számunkban számolunk be.

Konstantin ünnepély Kapnikbányán. November 18. 19. és 20. napjai az üdvösség napjai valának Kapnikbányán. Petri Sz. József felsőkapnikai plebános, a magyarlápósi pleb. Huszár Ádám és az alsókapnikai pleb. Szekeres János segédletével tartotta, ez eredményekben dús ünnepélyt. Huszár Ádám szónoklatának becseccsége és hévvel való előadásának szakszerűsége a gyónatószerékbe s így a bucsu áldásaiban sokan részesültek.

A nagyszombati kath. legényegylet, a kath. egyházi zeneegylet nőikara szíves közreműködése mellett folyó évi november 23-án vasárnap, a Kirscher-féle „Unikum” dísztermében táncmulatsággal egybeköve dalestélyt rendez.

A gyulafehérvári rom. kath. egyháztanács és iskolaszék f. évi november hó 9-én tartotta első ülését Balázs Ferenc plebános elnökle alatt. Az újonnan kinevezett plebános a hitközségi autonómia fejlődés történetét vázolta s rámutatott azokra az eredményekre, melyek annak nyomában fakadtak. Gyulafehérvárt hitközségi létről csak az utóbbi két évtized óta lehet tulajdonképpen beszélni, akkor kezdődött az alapvetés munkája s legujabb idők nehéz, de lelkes tevékenysége tető alá hozta az épületet s most a fenntartás és továbbfejlesztés kötelezettsége vár. Zomora Dániel, praelatus-kanonok, volt plebános nevéhez fűződik a gyulafehérvári hitközség restaurációjának megalapozása, kinek lankadni nem tudó buzgósa, kitartó energiája és tapintatos bölcs vezetése korszakalkotó helyzetet teremtett. A hitközség őt díszelnökének választja. Több hitközségi és iskolai ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

Konstantin ünnepély Piskitelepen. F. hó 15-én este 8 órakor Konstantin ünnepélyt rendezett a piskitelepi egyháztanács Csernakeresztur főkegyháznak oltárkeresztje javára. A máv. műhelyi zenekar és dalegylet szíves közreműködésével. Helyi költőnk Serestély Béla költeményét a „Szent kereszt jelenben” igen szépen adta elő a költő huga S. Terike. Dr. Csáky Benő theol. tanár felolvasása volt az ünnepély legragyogóbb része, mivel megkapóan eszterelte a pogányság súlyedését és Kereszt diadalát, az egyház szabadságát a három évszázadig tartó nagy üldöztetés után. Hoffer Géza helybeli művezető-jelölt hatásosan szavalta el „Látom az Istent” Rudnyánszky Gy. költeményét. Dacára a pocskéi időnek az ünnepélyt ugy szellemileg, mint anyagilag sikerültnek mondható. Felülvezetés 99 korona volt; a tiszta jövedelem 70 korona lett, amit a Csernakeresztur gondnok Keresztes Sándor át is vett. Hálas köszönet mindnyájának, ki ezen ünnepélyen bármilyen módon közreműködni szíveskedtek.

Másnap 16-án egyházi ünnepélyt tartott a piskitelepi templomban. Reggel gyónatás, 8 órakor misén áldoztatás, 10 órakor predikált dr. Csáky Benő tanár a Szent Kereszt hatalmáról és igralmáról

szépen, meghatottan; hálás köszönet érette; ezután következett a nagymise, melyet fényes segédlettel Jancsó Ernő főesperes-plebános énekelt. A karban szépen énekeltek. Szóval lélekemelő ünnepély volt, melyen a sűrű eső dacára, kivált férfiak, vettek részt többen. Sajna az időjárás a legszebbnek képzelte ünnepséget is homályossá teszi és nem fényessé. Délután vecsernyével végződött az ünnepély. A plebánián 16 teritékű ebéd volt, melynél kivált a gondnokok, kántorok és tanítók vettek részt, mint egyházi ünnepi ebéd. Az ünnepség főeseménye az, hogy a Szent Kereszt diádalmaskodott Piskitelepen.

Orvosi kitünőségek elismerik, hogy az emulsiónál jobb a Zoltán-féle csukamájolaj, mert iz- és szagtalan, a tisztasága páratlan, főleg és nehezen emészthető gummit és glicerint, mint a tejszerű emulsiók nem tartalmaz. Üvege 2 korona a gyógyszerárakban. Egyedüli készítő Zoltán Béla gyógyszerész, Budapest, Szabadságtér.

TANÜGY.

Az országos kath. tanítói segélyalap központi bizottsága rendes évi közgyűlést f. évi augusztus hó 28-án Budapesten a Szent István-Társulat nagytermében tartotta meg.

Jelen voltak a bizottság elnöke: Dr. Walter Gyula, vál. püspök, p. praelatus, esztergomi kanonok, alelnöke: Stark Gyula nagyváradi igazgató-főtanító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa. Az alap vagyónát kezelő egri főkáptalan képviselője s a segélyalap számadó gondnok Csekő Gábor prépost-kanonok, valamint számosan a nagyméltóságú püspöki kar és az alap tagjainak képviselőitében. Az erdélyi egyházmegyei tanítói kart Buzás János csiktapolcai tanító képviselte.

Elnök megnyitó beszédében meleg szavakkal emlékezett meg a visszavonult Vaszary Kolos bibornok ur ő eminenciájáról, ki a segélyalap működését állandóan gondos érdeklődéssel kísérte. Höen őhajította az országos kath. tanítói árvaház eszméjének megvalósulását s létesülésének előmozdítására fejedelmi adományokkal gazdagította alapjait. A bizottság bucsúüdvözlését távirati uton fejezte ki.

Hasonló meleg szavakkal üdvözlő a helyébe lépő Dr. Csernoch János hercegprímás urat, kiről minden tanféru tudja, minő meleg érdeklődéssel viseltetett mindig a kath. tanügy iránt, s mily hathatosan karolta fel a tanítóság anyagi és szellemi javát.

Megemlékezett a f. évi febr. 28-án 78 éves korában elhalt gróf Andrássy Dénesről, mint a tanítóság egyik legnagyobb jótévőjéről, ki végrendeletében nagy vagyonának kéthuszad részét az

az Abauj, Gömör- és Zemplén vármegyék területén működő tanítók gyermekei számára Kapson felállítandó internátus létesítésére és fenntartására hagyományozta.

A bizottsági gyűlés jegyzőkönyvi kivonatban fejezte ki üdvözlését az alap egykori nagyérdemű gondnoka Begovsevizh Robert v. püspök, egri kanonok urnak gyémánt miséje, valamint Bogisich Mihály v. püspök, esztergomi kanonok urnak, az egyházi zene kiváló művelőjének aranymiséje alkalmából. Továbbá jegyzőkönyvileg részvétét fejezte ki a magyarországi tanítók „Eötvös alapja” létesítőjének és a „Tanítók Atyja” szép nevével megtisztelt örökös elnökének Péterffy Sándornak elhunytja felett és arról a nevezett alap elnökségét értesítette.

Elnök jelentést tett azon intézkedéseiről, melyeket az alap lehető gyarapítására tett, mely szerint megkereste az összes hazai keresztény hitel- és fogyasztási szövetezeket, hogy az évenként jótékony célokra fordítani szokott jövedelmi hányadból az Orsz. Kath. Tanítói Árvaház javára utalványozzanak valamilyen összeget és vegyék fel az árvaházat az évenként segélyeztetni szokott intézmények közé. Az eredmény még kevés, de reméli, hogy azon szövetezeket is, amelyek még nem válaszoltak, valamint fognak juttatni az árvaház céljaira. Ezen alap jelenleg 58.216 koronát tesz ki, amely különféle pénzügyintézetekben van elhelyezve.

Ezután Bodnár Gáspár szentszéki tanácsos, tanítóképző intézeti tanár mondott emlékbeszédet Eötvös József báró, egykori vallás- és közoktatásügyi miniszter születésének századik évfordulója alkalmából, beható részletezéssel esetelve életét és sokoldalú munkásságát, mely őt a magyar közoktatásügy legfőbb előharcosai közé avatta.

A gyűlés nagy tetszéssel fogadta a beszédet, mely a jelenlevőkben fokozta a tiszteletet, melylyel a nagy férfi alakját a mult övezte s a jövő is övezni fogja.

A számadások megvizsgálása és jóváhagyása után az ösztöndíjak és segélyek kiosztása következett.

A kamatjövdelem a következő arányban oszlik meg:

1. Ösztöndíjazásra háromtized rész, 2. segélyezésre négytized rész, 3. a tanítói árvaház alapjára kéttized rész, a létesítendő orsz. kath. tanítói tápintézet alapjára egytized rész.

Az ösztöndíjban részesülő tanítók száma 30. Ezekből jelenleg üresedésbe jött 12, s így ennyi tanító részesült fejenként 100 korona ösztöndíjban. Az erdélyi egyházmegyeiből 4 régi ösztöndíjas van.

Segély iránti kérvény beérkezett 85. Kifogás alá esett 6, jogosult folyamodó maradt 79, kik közül 70 (hetven) folyamodó részesült fejenként 40 korona segélyben, köztük 4 erdélyi egyházmegyei.

Végül lelkes felszólalások történtek az alapok és általában az intézmény szélesebb körű felkarolása érdekében felhívni különösen a tanító egyesületek és szövetségek elnökeit, hogy gyűléseiken a legközelebb érdekelt tanítói kart az ügy buzgó támogatására, illetve a rendes tagok sorába való belépésre buzdítsák.

Illő megbotránkózással olvastam a „Közmuvelodes” f. é. 45-ik számának tanügyi rovatában, — az Udverhelymegyei rk. tanítóegyesület, havasalji fiókkörének f. é. okt. 30-án, Kápolnásfaluban tartott tanítói gyűléséről szóló értesítést. Ugy látom, a cikk szerzője nem a hirdetett szeretet, hanem a teljes elfogultsággal epébe mártott tollal önti ki ideges voltának, lelki betegeskedésének és magas intelligenciájának — a tanítóság iránt régen érzett és táplált gyűlöletét. Neki kapaszkodik az egyesület nagyrabecsült elnökének, kiről illetékesebb egyházi méltóság, nem különben a világi tanhatóság is, nem egyszer elismerőleg nyilatkozott. Fagyos leheletével végig sivit a tantestület tagjain, mensségére sietve azoknak, kik nem voltak jelen a gyűlésen. Ez pedig szükségtelen volt, mert az elmaradtak részint lelvélben, részint tagtársaik által igazolták elmaradásukat. A tanítói gyűlésen olyan ügyek kerültek felszínre, melyek alapszabályainkban lefektetve vannak, s melyeknek kultiválására van hivatva a tanítóság. Kiváló gy. tanítások, a mai kor színvonalának megfelelő elnöki megnyitó, szakszerű pedagógiai értekezés, szavalt stb. mind olyan anyagok voltak, melyek a tanítói működéssel szorosan egybe esnek, s a legkényesebb kritikát is kiállják. Ugy látszik cikkírónak nem a hivatászerű szükséges, hanem valami más jogi fejtegetések kellenének! . . . Cikkirő tanácsot próbál adni a tanító szociális tevékenységéről, pedig ebben a tekintetben nem lehet tanácsért hozzá egy tanító sem, mert a tanácsal is úgy van, mint a rossz gyermek az ő játékszerével, hogy ami kezébe akad, azt elrontja. Egy szóval akar tanácsot adni, hogy előre! . . . de azt senki sem hallotta tőle, hogy utánam! A jegyzőkönyvi felszólalás igaz, csak az nem igaz, hogy feltűnést okozott volna a György Lázár felszólalása?! A kezénél levő irat nem volt más, mint magánjegyzet, mivel a Márafalván felvett jegyzőkönyv, a Kápolnásfaluban tartott gyűlésen jutott a hitelesített stádiumába. Hogy pedig intelligenciátlan a tantestület, kitűnik abból, hogy a Góliáth szerepére vállalkozóval szemben is megtudta őrizni lelki nyugalmát. A máréfalvi tanítói gyűlésen kizárólag az iskolaszéki elnök magatartása miatt voltak megjegyzések, miket isksz. elnök meg is érdemelt. Mert jóllehet, hogy áprilban voltunk ott, az iskola tisztántartásának és felszerelésének még halvány nyomai sem látszóttak. Hiába mosakodik, hiába feketít cikkirő, mert ha külsőleg tiszta is lesz, azért a lelkiismerete még a saját szemében is szennyes marad. Emnélfogva mint a valószínűség meg nem felelő vádakát úgy a magam, mint tanítótestvéreim nevében férfias komlysággal visszautasítom annál inkább is, mivel azon vádaskodás illetékelen egyéntől ered.

Ovja Isten tantestületünket — hasonló szárazföldi cápáktól!

Ezen ügyet pedig a magam részéről befejeztem nyilvánítom.

Kadicsfalva.

Bálint Károly, tanító.

IRODALOM.

Érdekes regényekkel, megható mesékkel, tanulságos apróságokkal gazdagon megrakodva a szerkesztő Hökköm Matyinnál már megszokott vidám jókedvvel köszönt be a Kis Pajtás 6. száma. S mily szép illusztrációk díszítik! Külső szépségét csak az a finom vallásos szellem mulja fölül, amely a lap minden számán mint finom illat ömlik el. „Hájas Muki“ és „Árva Rózsika története“ regényfolytatások mellett Lónyay Miklós Erzsébet királynéről emlékezik meg, dr. Kovács Victor a vitorlásokról, Tomi indiánus leveleiben Medveölő törzsfőnökről mond érdekes dolgokat, Krónikás nagyapó szép Mária legendákat mond el, Somorjai Gombos pedig Piros Jóska kópéságait meséli el. A Matyi póstája, meg a kis pajtások tárlata arról az áldásos munkáról számol be, amelyet ez a kedves lap kis olvasói lelkében oly nagy szeretettel s ép ezért sikerrel végez. Előfizetési ára egy évre 20 szám és regénymelléklet, 4 korona. — Kiadóhivatal és szerkesztősége: Budapest, VII., Damjanich-utca 50.

GYÁSZROVAT.

Az udvarhelyi espereskerület papsága és a rokonok szomorodott szívvel, de Isten akaratán való megnyugvással tudatják, hogy szeretett paptársuk, illetve nagybátyjuk főtisztelendő Derzsi Pap János nyug. nyárádrémetei plebános, tb. főesperes ur f. hó 16-án éjjeli 1 óraker életének 71-ik és papságának 45-ik évében, hosszas gyengélkedés után a szentségekkel megerősítve, az udvarhelymegyei közkházban elhalt. — Hatmansdorfi Hatfaludy Mór földbirtokos, nyug. főszolgabíró életének 77-ik boldog házassága 41-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ajátatos felvétele után folyó év november 12-én éjjel 11 óraker az Urban elhunyt Hidalmáson.

Szerkesztői üzenetek.

Barót. A pályázati hirdetés díja 3 K. Üdvözl.

Impressiók. A csiki lapokban már előbb olvastuk. Kérünk mást, azokból a kedves dolgokból. Köszönöm a pesti aláírást.

K. S. Abban az ügyben nem lehet tenni semmit. Itt arra alap nincs. Ez a község ügye. Üdvözlöm.

Pályázat.

A baróti róm. kath. iskolaszék egy tanítónői állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazása: 1200 korona törzsfizetés s az arra jogosultaknak korpótlék, természetbeni lakás és 20 kor. kertilletmény.

Kötelessége: a III—VI leányosztályok önálló vezetése, ezen osztályokban a női kézimunka tanítása, isentiszteleteken és körmeneteken a gyermekekre való felügyelet s az iskolaszéki elnök által kijelölendő szociális munkálkodás.

Pályázati határidő 1914. november hó 29.

Kinevezés után az állás azonnal elfoglalandó.

Barót, 1913. november hó 14.

Korbuly Ignác
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A csikszentmártoni rom. kath. iskolaszék a népiskolájánál most szervezett negyedik tanerő (tanítónő) állásának betöltésére pályázatot hirdet. Pályázhatnak okleveles tanítónők, kik a női kézi munka és a háztartásban elemi oktatására is képesítve vannak.

Javadalom: 1. lakbér 320 korona, 2. kertilletmény 20 korona, 3. hitközségi pénztárból 100 korona alapfizetés, 4. fizetési kiegészítés államsegélyből az 1913. évi XVI. törvénycikk értelmében.

Kötelességek: a kijelölt osztálycsoport vezetése a püspöki tanterv szerint, a női kézimunka és háztartásban elemi oktatása az összes leánytanítókéknél és azoknak felügyelete a templomban. — Pályázatok a róm. kath. iskolaszék címére 1913. december hó 2-ig Csikszentmártonba küldendők.

Nagy Antal
iskolaszéki elnök.

915—1913. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelmi váltó kir. törvénytörzéknek 1913 57682 számú végzése következtében dr. Erdélyi Sándor budapesti ügyvéd által képviselt Alfa Separátor részvénytársaság javára kistaludi lakos ellen 250 korona s jár. erejéig 1913. évi május 22-én foganoosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1490 koronára becsült következő ingóságok u. m. szarvasmarhák, lovak, lószerszámok ezek felperes egymás 42.23, Jonás Adolf 121, Kereskedelmi bank 280.40, Ágrikola 5648.15, Árdeleána 18834.34, Klermann J. utóda 170, M. Carnisk 738 és 11123.88, Körner Mór 199, Schottola Ernő 1060.30, Szászsebesi takarékpénztár 13200, Gyulafehérvári hitelszövetkezet 5080 kor. s jár. kielégítésére nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíró 1913. évi 451—1. számú végzése folytán 260 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január 15-től járó 6 százalékos kamatai, egynolcad százalék váltódíj és eddig összesen 86 kor. 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, adósnak Kistaludon 33 sz. a. lakásán leendő megtartására nov. 25-ikének délelőtti 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Gyulafehérvár, 1913. október 28.

Szentmiklósy András
kir. bir. végrehajtó.

5568—1913. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. tvszék, mint

tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pienáru János végrehajthatónak, Gervasiu Péter és társai végrehajtást szenvedők elleni 510 kor. tőkekövetelés és jár. végett a gyulafehérvári kir. tvszék területén levő s az alvinci 666 sztjkvben A † 12 rsz. s az 1825 sztjkv A lapján bevezetett közös legelőből járó 642/126265-öd rész 17 korona. A † 13 rsz. s az 1826 sztjkv. A lapján bevezetett közös erdőből járó 1100/232725-öd rész 30 korona. A † 14 rsz. s az 1825 sztjkv. A lapján bevezetett közös legelőből járó 1088/126265-öd rész 30 korona. A † 15 rsz. s az 1826 sztjkv. A lapján bevezetett közös erdőből járó 2018/232725-öd rész 55 kor. Az ugyanottani 2819 sztjkvben A † 1 rsz. 2375, 2376 hrsz. egész szántó 147 korona. A † 2 rsz. 2453, 2454 hrsz. egész szántó 52 korona. Az ugyanottani 2820 sztjkvben A † 1 rsz. 1562, 1563 hrsz. egész szántó 727 korona. Az ugyanottani 2821 sztjkvben A † 1 rsz. 1673 hrsz. egész szőlő 124 korona. A † 2 rsz. 1850, 1851 hrsz. egész kert és földház 476 korona kikiáltási árban.

A tkvi hatóság az árverésnek Alvinc községhezánál megtartására 1913. évi december hó 17-ik napjának délelőtti 9 óráját tűzi ki.

1. Az árverés alá eső ingatlanokat a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladni nem lehet. (1908:XVI. t.-c. 26. §-a.)

2. Az árverezni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 20 százalékát készpénzben, vagy az 1881:LV. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldötténné letenni, vagy a bánatpénznek előlegesen bírói letétbe helyezésétől kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881. LX. t.-c. 147, 150, 170. §§-ai és az 1908:LXI. t.-c. 21. §.)

Gyulafehérvár, 1913. szeptember 23.

Sztachó sk.

kir. tszéki albiró.

Fleischer János
(Keresztény katolikus óg.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák
készítésére rendeztembe. **Mindennemű egyházi ruhák:** csulák, pluvialék velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel **ugy szabással, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. 11—33—52

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

**Naponta
2-szeri
kenyversütés.**

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy
őzv. Lakner Antalné sütődéjét és lisztkereskedését átvettem s azt
őzv. Lakner Antalné utóda (Labud József)

cég alatt minden irányban kibővíve tovább fogom folytatni. Tölem
telhetőleg rajta leszek, hogy az elődöm iránt széles körben tanu-
sított bizalmat a megrendelések gondos és pontos végrehajtásával
a magam részére is kiérdemeljem. Ajánlom elsőrendű friss
süteményeimet, u. m. tejes és vajas kiflit, sós kiflit, sós fonotat,
kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan fel-
szerelt **lisztraktáromban** házi kenyérnek való legjobb mi-
nőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a hírneves Neumann
Testvérek cég aradi gőzmalma örleményei. Kiváló tisztelettel
őzv. Lakner Antalné utóda (Labud József).

**Naponta
friss
élesztő!**

OLASZ NÉMET ANGOL
VILÁGNYELVEKET
MESTANULHATJA
tanító nélkül
SCHIDLOF DE 1000
MÓDSZERÉVEL
AZ EGYSZ NYELVTANOK 10
FÜZETBEN TELJESEK 60F
DÍSZES VÁSZONMAPPABAN 7K
EGYBEGYUJTVA 2K
SCHÄSER FERENCZ
papírkerek, Gyulafehérvár.

Templomok, oltárok, szósze-
kek festését és aranyozását

elvállalja a legjobb kivitelben és
jutányos árban

ÜRBÁNSZKY FÜLÖP műfestő
KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

öltésvetést, új tervek készítését díjtala-
nul elvállalom. 13—33—52

**A plebániáknak és lelkészi hi-
vataloknak szükséges összes**

EGYH. NYOMTATVÁNYOK

kaphatók a Püsp. Lyc. Könyv-
nyomdában Gyulafehérvárt.

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, mas-
É siv ésournéros butormunkát,
S portále és boltberendezést,
Z úgyszintén javításokat is el-
fogad. Szállit és lerak tölgy
és bükkparketát. Árjegyzék
szerint irodai és vendéglői,
I ebédlőszékeket, tükröket mé-
ret szerint. Raktáron tart
T minden fajta fakoporsókat is.

**Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.
Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.**

Öt hónap alatt **Megbecsülhetel-
500.000 len könyvek asz-
példány fogyott el szonyrak, leány-
nak egyaránt!!!**

**A könyvpiac
szenzációja!**

A háziasszony legnagyobb gondja,
hogy mit főzzön holnapra? A leg-
ügyesebb háziasszony is gyakran
zavarba jön ennél a kérdésnél.
Ilyenkor, jó ha kéznél van a «Ház-
tartás Könyvtára», de hasznos ak-
kor is, ha megakarjuk tudni, hogy
mit is főzzön a háziasszony olyat,
ami izletes, olcsó és egészséges.

„A háztartás Könyvtára“

a kipróbált ételreceptek valóságos kincsébányája

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**
a «Háztartás» c. aszsonyúság szerk.

Eddig meglelték: 1. Hus- és bőti
levesek. 2. Levesbe való tészta
és mellékételek. 3. Különféle elő-
ételek. 4. Tojás-ételek. 5. Marha-
borjú- és sertés-hús-ételek. 6. Házi
és vad szárnyasok. 7. Nyul-, őz-
és egyéb vadhusok. 8. Halak el-
készítése. 9. Különféle józlelékek.
10. Gyurott és kiölt tészta. 11.
Élesztős tészta és rétesfélek. 12.
Torták könyve. 13. Sós és édes
mártások. 14. Édességek és cukor-
kák. 15. Apró sütemények. 16.
Különféle italok. 17. Józü kenyér-
sütés. 18. Fagylaltok, krémek és
kocsonyák. 19. Gyümölcs-befőzés.
20. Zöldség, uborka, stb. eltartása.
Egy-egy szám ára csak 20 fillér.
Mind a 20 kötet ára **bérmertve 4
korona.** Egyes füzetek megrende-
lésénél elegendő a szám feltüntése.

Az összeg előzetes beklítése el-
lenében megrendelhető:

SCHÄSER FERENC könyvkereskedésében.
GYULAFEHÉRVÁRT.

**Hirdetések felvételnek a Püspöki
Lyceumi könyvnyomdában
Gyulafehérvár, Felsővár-tér. (Hungária-
szállodával szemben.)**

Katholikus családok lapja!

„ÉLET“

Képes heti folyóirat. Előkelő színvona-
lon szerkesztett szépirodalmi képes lap.
Nem hiányozhatik egyetlen katolikus
intelligens család asztaláról sem. Szer-
keszti jeles katolikus írók gárdája élén
Izsfő Alajos. Előfizetési ára egész évre
20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5
kor. — Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó
lélekkel ajánljuk a változatos tartalmu,
aktuális képekben gazdag folyóiratot
közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Szent Margitszigeti Üdítővíz!

A legfinomabb szénsavval telített ásványvíz.

Minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben kapható!

Mint asztali víz nagyon kelle-
mes, jó hatásu, egészségapó
ital. **Főlerakat:**

ifj. **Baumann Nándor**
cégnél Gyulafehérvár.